

Nushası 10 kuruş

Posta ücreti 40 Para

Senelik abonası
100 kuruş

Posta ücreti 10 kuruş

İstanbul

Şehremaneti Mecmuası

Şehremaneti tarafından ayda bir çıkarılır

Yeni Belediye Kanunu

(Dahiliye Vekâletinin esbak

maddesinin mezkûr fıkrası tadil edilmiştir. Bu tadil Avrupa belediyelerinde cari olan duhuliye vergisi esasatına tevafuk ettiği gibi bizdeki teamulatı kanunıyeye de muvafıktır. Ve aynı zamanda çok zaman mecalisi umumiyenin tasdik etmediği yeni duhuliye vergisi tarifelerinin daha salahiyyetlar bir heyet tarafından tetkikile belediyelerin şiddetle muhtaç olduğu menabii varidattan biri olan bu duhuliye resminden istifadele rinin tezyidini teskil edecektir.

Şimdiye kadar valiler meclisi idare vilâyetin reisi sıfatile cemiyeti belediye hazır bulunmakta ve cemiyeti belediyelere reis olarak intihâ edilmekte olduklarından belediyelerin bütçelerinde mevzu bahis olan mühim hususât hakkında Hükümet mümessili sıfatile nazîr bir mürakabe yapmakta idiler. Aynı zamanda meclisi idare azası hükümet memuru olduklarından bunlar da hükümetin mürakabesine müzaheret ediyorlardı. Yeni kanun layihâsile cemiyet umumiyei belediyelerin yerine doğrudan doğruya halk tarafından mütehayyir belediye meclisleri (Meclisi Umumiî Belediye) ikame edildiğinden alemlîlak bütçeler hakkında ve bütçelere taalluk eden mesai programı, kat'i hesâp-ı kîraz ve istikraz-hidematî mukabili hâktan tahsil edilecek ücurat tarifeleri belâdenin müstakbel şekli, umumî imar programları ve on bin liradan fazla bedeli senevi ile akt edilecek icar ve isticar mukavelatı bin liradan fazla davaların

mucibē lāy thāsmīn mābādī

sulhen tesviyesi maddelerinde meclis kararlarının valiler ve şehremanetlerinde Dahiliye Vekilleri tarafından belediye meclislerinin kararı tasdik edilmediği takdirde belediye meclislerinin tetkik talebi üzerine Şurayı Devlet tarafından ittihaz olunacak kararın katı olacağı tarafından keyfi müdahale ve müfalefelerle meysdan bırakılmamıştır. Efrat ve müessesat tarafından belediye meclislerinin mukarreratı aleyhinde müracaat ve şiküyet edildiği takdirde itirazatı vakarının usulen vilâyet idare heyetince ve şehremaneti olan yerlerde Nakalete arz edilen itirazatın Şurayı Devletce tetkik ve haline kadar ricat mümkün olmayın bir haksızlığa mahal bırakılmamak üzere valilerin muvakkat bir müddet için idari müdahaleye selahiyettar tutulması hukuku sahsiyenin haleden yıkayesını mütemmen olacağıdır. Belediye meclislerinin yası salahiyyet verilmele beraber siyasi tezahüratta bulunmalarına veya yazifei kanuniyeleri haricinde hususatla istigal etmemelerine imkan bırakmamak için belediye meclislerinin ittihaz edcekleri muhafız kanun kararların Şurayı Devlet karârile feshi için 35 inci madde ile ahkâmı mahsusa vazedilmişti. Belediye meclislerinin haktan aldıkları mürakabe hakkını belediye reislerine ve şehremanetlerine ve adefumun belediye ve Şehremaneti idaresine karşı icmal eyleyebilmesini temin için belediye reislerle şehremanetleri senede bir defa senelik mesai raporları

vererek meclisten itimat kararı almağa mecbur tutulmuştur.

izahatı vakıa meclis ekseriyetince kâfi görülmediği takdirde Valinin şehremanetlerinde Dahiliye Vekilinin hakem olacağı 77 inci maddede tasrih edilmiştir.

Meclisin ademi itimat reyî Vali veya Dahiliye Vekili tarafından tasvip edildiği takdirde belediye reisinin veya şehremanetinin vazifesine nihayet verilmek suretile belediye işlerinde belediyeyi temsil eden belediye meclisinin muhik olan metalibatı terviç ve nufuzu takviye edilmiş olacağı gibi belediye meclisinin muamelesi tasvip olunmadığı surette yeniden intihabat yaptırılmak suretile mevcut bir ahenksizlik ortadan kaldırılmış olmaktadır.

Dördüncü fasıl

Kanun layihası ile kabul edilen belediye encümeni belediye devair rüesâsından nisfından fazla olmamak şartile belediye meclis azasından müteşekkil olacaktır. Asıl vazifesi hazırlanan belediye bütçesinin ilk tetkiki, aylık icmal ceivellerinin tetkik ve mürakabesi, müzayede, münakasa, ihale şartnamelerinin ve ihale ve pazarlık kararlarının tetkik ve tasdiki, hesabı kat'î hakkında meclise mütalaa beyanı, muhasip hesaplarının tetkiki ile zimmet veva beraetler hakkında mazbata tanzimi, istimlân kararlarının tasvibi, gayri melhuz masarife ait tahsisatın sarfı mahallerinin tayini, bütçede bir fasıl dahilindeki maddeler arasında münakale icrası gibi bütçeye ait kanuni murakabe icrası vesaiti nakliyyeye ait ücret tarifelerinin ve havayıcı zaruriyyeye mahsus teberrulerin tesbiti gibi cezayı nakti tayini devair rüesâsından maada belediye memurlarının intihap, terfî, idareten tecziye veya taltifleri azil veya tekaüde sevkleri hakkında vrki

olacak tekliflerin intacı gibi bir heyet kararına raptı muamelenin selameti namına muktazî işler encümene verilmiş ve encümenlere icrai mahiyette hiç bir salahiyyet bırakmamıştır. Şimdiye kadar belediye meclislerinin teferrüatı umura kadar vaki olan müdahalesi ve bhusus bütçe tatbikatını en küçük masrafı senetlerinin belediye meclisi tarafından tasdiki gibi lüzumsuz ve hatta belediye işlerini teşviş ve işkâl eden, muamelenin süratine mani olan müzir müdahalesi imkânı ortadan kaldırılmıştır.

Belediye meclisleri için olduğu gibi belediye encümenleri içinde belediye reisile encümen arasında ihtilafatın mafevk idare makamlar tarafından tetkik ve halli 89 uncu madde ile temin olunmuştur.

Beşinci fasıl

Her beldenin ihtiyacatına göre belediye teckilatının tesbiti esas olmakla beraber maliza bütün beldelelerin arasında teşkilât itibarile asgari bir ahenk ve munaselet temin etmek muhtelif beldelelerde belediye devairine verilecek isimlerdeki tehalûf yüzünden sui tefehhümlere ve murakabe işlerinde müşkülata meydan vermemek için belediyelerin asgari kadrosu işaret edilmiştir.

Belediye Reislerinin intihabında son söz belediye meclislerine bırakılmış olmakla beraber ilk intihapta ekseriyet kazanan Belediye Reisi namzedlerinin vilayet dahilinde en büyük hükümet mümessili olan Vali tarafından memuriyetinin tasdiki için ahkâmı mahsûsa vaz edilmiş ve ademi tasdik halinde belediye meclisinin yeniden intihabı mecburiyet altına alınmıştır.

Üç bin nüfusu mütecaviz olan beldele belediye reislerle muavinlerinin

en az orta tahsili ve elli binden yukarı nüfuslu beldelerde reis ve muavinlerinin yüksek mektep tahsili görmüş olanlardan ve üç binden az nüfuslu beldelerde belediye reislerinin en az ilk mektep tahsilini ikmal etmiş olanlardan intihap edileceği 93 üçüncü maddede tasrih edilmiştir.

Belediye işlerinin kesbettiği ve bu kanunla kendilerine verilen vasi vazife ve salahiyetler ve bahusus cabil bir belediye reisinin ve muavininin diplomasız bir Dr. veya avukat kadar ve belki daha fazla emniyet ve selameti umumiyeyi ihlâl edebileceği ve memlekete irası zarar edeceği nazarı itibare alınrsa az çok ilim ve irfana muhtaç olan bu mühim işin başında bulunacakların her halde memleketin bu günkü maarif terakkiyatı ile mütenasip bir derecede tahsil görmüş olanlardan intihap edilmesindeki lüzûm ve zaruret teslim olunur.

Hassatan büyük beldelerde belediyelerin vazaiî o kadar tenevvür eder ki belediye reisinin bütün bu işlerle yakından uğraşmasına imkân kalmaz. Her dairenin amiri yalnız kendi dairesi işleriyle meşgul olacağından belediyenin muhtelif devairi alakar eden mühim meselelerle meşgul olacak reis muavinlerine şiddetle ihtiyaç hasıl olur. Reis muavinlerinin miktarı tahdit edilmediği için her beldenin ihtiyacına göre miktarının teyidine imkân vardır. Reis muavinleri hassatan alakadar dairelerin vücûda getirecekleri gurupların başında belediye reisinin tayin edeceği mesail ile meşgul olmak suretile belediye işlerinde çok faideli bir vazife ifa edebilirler.

Yüz dördüncü madde ile belediye memurlarının mevcudiyetleri kanuni bir himaye altına girmiş olacaktır. Şimdiye

kadar belediye memurları vazifelerini ifadaki kusur ve cürümlerinden dolayı memurini devlet gtbi tahtı muhakemeye almakta ve tecziye edilmekte idi. Halbuki gerek intihap ve gerek azillerin de bu gün memurini devlet memurini kanun ile temin edilmiş olan hukuktan tamamilen mahrum bulunuyorlardı. Her hangi bir belediyd meclisi her hangi bir belediye memurunun vazifesine nihayet verebilir idi. Hele senelik bütçelerdeki tahavvüllerden memurların maaşları ve hatta memuriyetleri bin bir tahavvüle ve tebeddüle maruz bulunuyordu.

Belediye memurlarının intihap ve istihdam ve tecziye ve taltif şeraiti ve kendilerine verilecek tekaüt maaşı ve tazminat miktarı ve irae edecekleri kefalet mesailini tayin ve tespit edecek bir aizamname ile bu kısım memurların hakları muhafaza edilmiş olacaktır. Belediye zabıtasına dair olan 106,107, 108,109,110,111 inci maddeler belediye zabıtasının belediye sınırı içinde belde intizam sıhhat ve huzurunun temini muhafazası ile mükellef tutulmuşlardır. Şimdiye kadar mer'i olan Vilayat Beledine kanununun üçüncü maddesinde Belediye vazaiî tadat edilirken yollarda Belediyeye teveccüh eden intizam vazifesi ihmal edilmiş yalnız Belediyenin (Belediye hududu dahilinde bulunan kira ve binek ve yük arabaları ücretleri ve nakliyat ücreti tarifelerinin tanzim ve araba ve beygirlerin muntazam ve sağlam halde bulunmalarına ve tayin olunacak mahallerde durmalarına nezaret) edeceği ifade olunmuştur. Kanun layihasının 110 uncu maddesile Belediye zabıtasına karşı gelenlerin devlet zabıtasına karşı koyanlar gibi ceza göreceği tasrih edilerek Belediye zabıtasının nüfuz ve haysiyetinin mu-

sene müddetle hükûmetin irae ettiği bir bankaya tevdi memlekette nafi sermayenin emin bir tasarrufla toplanmasına yardım etmiş olacak ve belediyelerin bu suretle bankaya yatırdıkları meblağın teraküm eden miktarından yüzde yetmiş beşine kadar bir miktarını senelik bütçe varidatı ile senesi zarfında ödemek şartı ile avans olarak bankadan almasına salahiyettar edilmesi yukarıda bahsedilen müşkülattan kurtulmalarını intaç edecektir . Belediyelerin bir nevi ihtiyat akçasını teşkil edecek bu meblağın bankada teraküm ederek mühim bir miktara balığ olması belediyelerin atıyen büyük iktisadi teşebbüslere girmesi için harice ve dahile garşı en mühim bir teminat kuvveti olacaktır . Mahiyeti asliye itibarı ile belediyeye ait olan işler 137 madde ile bümum hukuk ve vecaib ile belediyelere devredilmiştir ki bu maddenin tabiki hassattan beldeler dahilinde pek zavallı bir halde kağan fakirlerin ve mevcudiyetleri kanunen musaddak olmayan heyet ve komsiyoulara mevdu umurü hayriyenin tamamen beledileştirecek ve bugünkü müzepzep sui istimale ç3k müsait vaziyete nihayet verecektir .

Şimdiye kadar belediyelerin hukuku tabiiyesi ihmal edilerek fermanlarla verilmiş olan bir çok imtiyazatı nafia bir hakki müktesip olduğundan bunların müddeti imtiyazi yesinin hitamına intizar zarfında bunlardan bazıları için mukavelename mucibince Hükûmetin istimlak hakkı müddeti vurut etmiş olduğundan bu hukuk belediyelerin arzu ettikleri takdi-

rde istifadesi büşünülmüş ve hitamı imtiyazdan müesseselerin tamamen belediyelere devir ve terk edileceği tasrih olunmamıştır . Her hangi bir ihtilafa mahal kalmamak için belediyelerin sınırı dahilinde kalan metruk arazi mahiyetindeki namazgûh seyrangâh harman çayır yeri mer'a koruluk ve baltalık gibi arsa ve arazinin ve yıkılmış kale ve kulelerin metruk arsalarının ve enkazının tasarruf ve idare ve nezareti ve kâffei hukuk ve vecaib ile belediyelere devr olunduğu 141 inci maddede beyan edilerek esasen kıymetli mühimmi belde hemşehrilerinin hayır perver teberruat ve himmetlerini bir eseri olarak bu nevi metruk arsaların ötekinin berikinin istifadei şahsiyesine hadim ve manzara itibarı ile belediyelerin güzelliğini muhil bir halde kalmaktan kurtarılması ve beldeler dahilinde son zamanlarda inkişaf eden münakalenin gittikçe tezayüt ve tekâsüfü karşısında yolları genişletmek ve dilger taraftan halkın sihhi ihtiyaçlarını derpiş ederek tenezzüh yerleri vücud getirmek mecburiyetinde kalan belediyelerin imar kabiliyetinin tezayüdü temin edilmiştir . 142 inci madde muntazam binalardan mahrum olan ve menaffi umumiye hadim müessesatın en mühimlerinden olarak itibarı ile diğerleri meynüda umumi teshilattan istifadeye hakları bulunan belediyeler için emvali milliyeden veya metrukeden belediye dairesi olabileceklerinin iştirası için müsait şerait vazolunmuştur .

(bitmedi)